

Research Paper

Educational needs assessment of improving geostrategy knowledge in Nedaja

Afshin Mottaqi dastnaei¹, Hosein Dana^{2*}

1. Associate Professor, Department of Political Geography, University of Kharazmi, Tehran, Iran.

2. PhD in Political Geography, Department of Political Geography, University of Kharazmi, Tehran, Iran.

DOI: 10.22124/GSCAJ.2022.21608.1149

Received: 2022/01/25

DOR: 20.1001.1.27831191.1401.3.3.3.0

Accepted: 2022/06/06

Abstract

The aim of the present study was to evaluate the educational need to improve geostrategy knowledge in NEDAJA. The present study was a mixed-methods study that was conducted qualitatively and quantitatively. The research tool was developed after interviewing and theoretical saturation. It includes 39 items in the form of seven general needs, including the need to know about the country, population, society, politics, economics, land, and strategy. The questionnaire was developed based on the Likert scale (very much, 5 points to very little, 1 point). The research population of the present study in the qualitative section included experts familiar with the research subject, and the necessary experience and knowledge were determined. The purposive sampling method was used to determine the samples. This sampling continued until the theoretical saturation was reached, and finally, 14 individuals were selected as samples in the qualitative section. Also, the research population in the quantitative part of the research included all individuals in the Navy of the Iranian Army who had full knowledge of the research subject. Based on snowball sampling, 54 people were selected as the research sample. Finally, after distributing and collecting the research questionnaires, 41 questionnaires were analyzed. The results showed that the educational needs for improving geostrategic knowledge in NEDAJA included knowing the country, land, population, society, economy, politics, and strategy. The results of the current research also showed that all the needs identified in the research model have a significant impact. Therefore, it is necessary to pay attention to the issues related to the country, land, population, society, economy, politics, and strategy in education programs related to geostrategy in NEDAJA.

Keywords: Geostrategy, Geopolitics, Ndaja, Education, Needs Assessment.

Highlight

- Geostrategy is a general plan derived from geography through all resources to acquire resources, especially military goals.
- All organizations, including the Iranian Navy, need geostrategy to achieve their goals, and geostrategy training through recognition, examination and application of its factors in the fields related to the goals of the organization can make it easier to achieve the goals.

Extended Abstract

Introduction

Geostrategy derived from geography that combines all forces and resources to achieve the strategy goal, especially military strategic goals, at different national, regional, and especially global scales. To achieve its strategic goals, NEDAJA needs to know, analyze and apply factors influencing its specific geostrategy at different levels, including at the highest level of the organization. Training is an essential element for any military organization's geostrategy, including the strategic naval force of the Iranian Armed Forces. Today, human resources training is emphasized by dynamic organizations as an effective way to improve and empower employees. One of the best factors of the training process in any

1. Corresponding Author: hosein.dana9494@gmail.com

organization is specifying the training needs of each employee and the entire organization. Educational needs assessment is a vital activity for training and improving the performance of managers and employees. All educational programs should begin with educational needs assessments to increase efficiency and effectiveness. Therefore, to maintain the geostrategic position of NEDAJA, continue the growing trend, and improve its capacities in the mentioned force, it is necessary to enhance the knowledge of the employees with the required training.

The current research was applied in terms of purpose and descriptive survey in data collection, and no manipulation was done on the variables and factors. It was a mixed-methods study. The qualitative method of content analysis was used to build the model. The descriptive-analytical quantitative method and the correlation type based on the structural equation model were used to test the model. The mixed-methods design was sequential exploratory, i.e., first qualitative and then quantitative. Results have introduced the educational needs for geostrategy improvement, including the knowledge of the country, land, population, society, economy, politics, and strategy, which should be included in the educational programs of NEDAJA.

Methodology

The mixed-methods design was sequential exploratory, i.e., first qualitative and then quantitative. The research tool was developed after interviewing and theoretical saturation. It includes 39 items in the form of seven general needs, including the need to know about the country, population, society, politics, economics, land, and strategy. The questionnaire was developed based on the Likert scale (very much, 5 points to very little, 1 point). research subject, and the necessary experience and knowledge were determined. The purposive sampling method was used to determine the samples. This sampling continued until the theoretical saturation was reached, and finally, 14 individuals were selected as samples in the qualitative section. Also, the research population in the quantitative part of the research included all individuals in the Navy of the Iranian Army who had full knowledge of the research subject. Based on snowball sampling, 54 people were selected as the research sample. Finally, after distributing and collecting the research questionnaires, 41 questionnaires were analyzed. Qualitative research data were analyzed through coding process. The steps of data analysis were done through open coding, central coding and selective coding (choosing a central category as the main category and specifying the relationship between each of the central categories) and ended up presenting a logical paradigm or a visual image of the evolving theory. Skewness and skewness indices were used to check the data distribution (normal or non-normal). The qualitative research data were analyzed through the coding process. The steps of data analysis were done through open coding, central coding, and selective coding (choosing a central category as the main category and specifying the relationship between each of the central categories) and ended up with the presentation of a logical paradigm or a visual image of the evolving theory. Skewness and Kurtosis indices were used to check the data distribution (normal or non-normal). SPSS version 20 and Smart PLS version 2 software were used to check and answer the research questions and draw and compile the measurement and structural models.

Results and discussion

Geostrategy is the main axis in the movement of organizations, especially military forces. NEDAJA, as a military force as well as an international force, needs precise geostrategy based on existing activities that can achieve the set strategic goals. A force geo-strategy must align with achieving goals and include dimensions related to it to be effective. Therefore, education is considered a key issue in improving the knowledge of the geostrategy of NEDAJA so that a good education can lead to the formulation of suitable geostrategy and ultimately improve the benefit of NEDAJA of the navy geostrategy. The important thing about geostrategy training is that the employees and managers of organizations have basic training needs to achieve organizational goals. The present research is also in this direction and intends to explain the needs assessment of the training related to the subject. According to the results of research, education in the field of geostrategy issues can lead to an increase in people's capabilities while solving existing ambiguities.

Like any organization, NEDAJA is an educational organization. Therefore, it should consider the basics of geostrategy training and the factors influencing it, especially in the areas of knowledge, analysis, and application of geostrategy, in the training of its employees at different levels, especially high-level employees.

NEDAJA's educational needs in the field of geostrategy have been identified and factors such as economy, politics, country, land and geostrategy have been introduced.

Conclusion

Results indicated that it is necessary to address issues related to the country, land, population, society, economy, politics, and strategy in line with the strategic goals of naval training.

Funding

There is no funding support.

Assssss s Crrrrriutinn

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

Citation:

Mottaqi dastnaei, A., Dana, H. (2022). Educational needs assessment of improving geostrategy knowledge in Nedaja. *Geographical Studies of Coastal Areas Journal*, 3(10), pp. 37-50. DOI: 10.22124/GSCAJ.2022.21608.1149

Copyrights:

Copyright for this article are retained by the author(s), with publication rights granted to *Geographical studies of Coastal Areas Journal*. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

نیازسنجی آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا

افشین متقی دستنایی^۱، حسین دانا^{۲*}

۱. دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
۲. دکتری تخصصی جغرافیای سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

DOI: 10.22124/GSCAJ.2022.21608.1149

DOR: 20.1001.1.27831191.1401.3.3.3.0

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۰۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۱۶

چکیده

تحقیق حاضر با هدف نیازسنجی آموزشی در جهت بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا انجام گرفت. پژوهش حاضر از جمله تحقیقات آمیخته بود که به صورت کیفی و کمی انجام گردید. ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که شامل ۳۹ گویه و در قالب هفت نیاز کلی شامل: نیاز به شناخت در خصوص کشور، جمعیت، جامعه، سیاست، اقتصاد، سرزمین و استراتژی به صورت پنج گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، ۵ امتیاز تا خیلی کم، ۱ امتیاز) تدوین شد. جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل خبرگان آگاه به موضوع پژوهش بودند که با توجه به آگاهی لازم در خصوص تحقیق حاضر، مشخص گردیدند. به منظور شناسایی این نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۴ نفر به عنوان نمونه در بخش کیفی مشخص گردیدند. همچنین جامعه آماری در بخش کمی تحقیق شامل تمامی افراد حاضر در نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران بودند که به موضوع تحقیق اشراف کامل داشتند. بر اساس انتخاب گلوله‌برفی، تعداد ۵۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص شدند. در نهایت پس از پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های تحقیق، تعداد ۴۱ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا شامل نیاز در خصوص شناخت کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و استراتژی می‌باشد. نتایج تحقیق حاضر همچون نشان داد که تمامی نیازهای شناسایی شده در مدل تحقیق از تأثیرگذاری معناداری برخوردار است. بنابراین توجه به مسائل مربوط به کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و استراتژی در برنامه‌های آموزشی مربوط به ژئواستراتژی در نداجا ضروری می‌باشد.

واژگان کلیدی: ژئواستراتژی، ژئوپلیتیک، نداجا، آموزش، نیازسنجی.

نکات برجسته:

- ژئواستراتژی یک برنامه کلی برگرفته از جغرافیا، از طریق ترکیب کلیه نیروها و یا منابع برای دستیابی به اهداف به‌ویژه اهداف نظامی است.
- کلیه سازمان‌ها از جمله نداجا، نیازمند یک استراتژی برای دستیابی به اهدافشان می‌باشند، که آموزش ژئواستراتژی از طریق شناخت و بررسی و به‌کارگیری عوامل مؤثر بر آن، در حوزه‌های مرتبط با اهداف نیروهای موصوف، می‌تواند دستیابی به اهداف را تسهیل نماید.

۱. مقدمه

امروزه جایگاه ژئواستراتژی به عنوان یک مسئله مهم و کلیدی در سطح بین‌المللی تبدیل شده است (de Tréglodé, 2020). این مسئله سبب گردیده است تا تلاش جهت بهبود جایگاه ژئواستراتژی و به طبع آن استفاده از این جایگاه در جهت دستیابی به اهداف مدنظر مورد توجه کشورهای مختلفی قرار گیرد. به عبارتی استفاده از جایگاه ژئواستراتژی به عنوان یک هنر و توانایی در میان سازمان‌های مختلف مشخص می‌باشد (Dorsman et al, 2018: 42). ضرورت استفاده از ظرفیت‌های موجود به واسطه جایگاه ژئواستراتژی سبب گردیده است تا تلاش‌های هدفمندی در این خصوص اجرایی گردد (Goswami, 2019: 159). در این بین، کشور ایران و به‌ویژه نداجا نیز نیاز دارند تا از جایگاه ژئواستراتژی موجود، استفاده و بهره‌آزمایی لازم را داشته باشند. با توجه به اهمیت دریاها، نداجا نقش مهمی در بهبود اهداف جمهوری اسلامی ایران به واسطه بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود دارد و از آنجایی که یکی از وظایف اصلی ارتش در هر کشور، حفاظت و حراست از حدود و ثغور کشور شامل مرزهای خاکی، آبی و هوایی است و در کشور ایران که به سبب موقعیت خاص ژئوپلیتیکی و برخورداری از سواحل طولانی در جنوب و شمال کشور، حراست از مرزهای آبی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و این وظیفه خطیر در سواحل مکران به‌طور ویژه به نیروی دریایی راهبردی ارتش ج.ا.ایران واگذار گردیده است (جهانی‌راد و همکاران، ۱۳۹۵: ۳).

نیروی دریایی همواره یکی از پایه‌های اصلی قدرت دریایی کشورها بوده است. ایران از قدیمی‌ترین کشورهای است که دارای نیروی دریایی بوده و برای رسیدن به اهداف خود از آن استفاده کرده است. نیروی دریایی ایران دارای فراز و فرود فراوانی بوده است و روند تکاملی ثابتی نداشته است. ندسا به عنوان یک نیروی دریایی تاکتیکی با انجام نقش‌های نظامی و نظارتی خود مبنای قدرت سخت در عرصه‌های دریایی پیرامونی ایران و نداجا به عنوان یک نیروی دریایی استراتژیک با ایفای نقش دیپلماتیک، زمینه قدرت نرم دریایی در دریاهای دورتر را فراهم ساخته‌اند. از ترکیب این دو نوع قدرت دریایی، قدرت دریایی هوشمند ایران شکل گرفته است (امیری، ۱۳۹۹: ۱۳۸).

استراتژی دریایی، اهداف استراتژیکی که باید در دریا بر اساس استراتژی نظامی تحقق یابند، را تعیین می‌کند. انتخاب حوزه‌های دریایی و هوایی اصلی و به‌دست آوردن نواحی جدید با استفاده از ابزارهای دیپلماتیک یا نظامی، توسعه مفهوم کلی جنگ در دریا، تصمیم‌گیری در مورد اینکه کدام صحنه اصلی و کدام یک در درجه دوم قرار دارد و تعیین قدرت دریایی در صحنه‌های مختلف. استراتژی دریایی جزء جدایی‌ناپذیر امنیت ملی و استراتژی ملی نظامی است (Wego, 2005: 2). اهمیت مسائل مربوط به استراتژی دریایی در هر کشوری سبب گردیده است تا ظرفیت‌های ژئواستراتژیک کشور ایران در بخش دریایی مورد توجه نداجا قرار گیرد. به عبارتی بهره‌گیری نداجا از ژئواستراتژی‌های دریایی کشور ایران توانسته است تا ظرفیت‌های این نیرو را بهبود دهد. با این توجه در این تحقیق منظور از جایگاه ژئواستراتژی نداجا، اشاره به بهره‌گیری نداجا از ظرفیت‌های ژئواستراتژی کشور ایران به خصوص در عرصه دریایی می‌باشد، بدون شک نداجا جهت بهره‌گیری از ظرفیت‌های ژئواستراتژی موجود مشکلات عمده‌ای را در پیش دارد (جهانی‌راد و همکاران، ۱۳۹۵: ۴). با این ملاحظه جهت بهره‌گیری از جایگاه ژئواستراتژیک نداجا نیاز است تا دانش و آگاهی کافی در تمامی ارکان نداجا با توجه به وظایف هر سطح بهبود یابد و نداجا می‌بایستی دانش کافی را به واسطه آموزش‌های به‌روز در این حوزه توسعه دهد. آموزش در خصوص مفاهیم ژئواستراتژی، نحوه به‌کارگیری از ظرفیت‌های ژئواستراتژیک موجود نداجا و همچنین افزایش کیفیت فعالیت‌ها در مسیر بهبود ژئواستراتژی نداجا به عنوان مسائل کلیدی در حوزه آموزش می‌تواند مهم باشد.

آموزش به عنوان یکی از روش‌های مهم در انتقال دانش و بهبود یادگیری می‌باشد که امروزه در سازمان‌ها و جوامع مختلفی مورد استفاده قرار گرفته است (Molina and Ortega, 2003: 551). آموزش به عنوان یکی از ارکان مهم توانمندسازی سبب می‌گردد تا تمامی ارکان نداجا در جهت پیشبرد اهداف ژئواستراتژی از دانش و اطلاعات مناسبی برخوردار باشند. به واسطه آموزش مهارت و توانایی افراد در حوزه‌های مختلف بهبود می‌یابد. در عصر حاضر سازمان‌ها از طریق توانمندسازی کارکنان قادر به پاسخگویی سریع به تغییرات در محیط هستند؛ اهمیت این موضوع تا آن حد است که بدون وجود کارکنان توانمند، سازمان‌ها قادر به رسیدن به اهداف خود نیستند. آموزش از جمله مهم‌ترین عواملی می‌باشد که نقش عمده‌ای در افزایش توانمندی کارکنان ایفا می‌کند (سواری و همکاران، ۱۳۹۲: ۳). استفاده از قابلیت‌های آموزش می-

تواند به افزایش مهارت و توانایی افراد منجر گردد و دست‌یابی به اهداف مدنظر را تسهیل دهد. در حوزه سیاست، آموزش به‌عنوان یک روش در جهت افزایش دانش و همچنین بهبود توانایی افراد سبب می‌گردد تا آنان را به بلوغ فکری و سیاسی برساند. به عبارتی، آموزش سبب می‌گردد تا دامنه درک و فهم افراد در خصوص یک مسئله افزایش یابد و با دانش و اطلاعات کافی در این خصوص به فعالیت بپردازند (Brymer, 1991: 61).

سازمان‌ها برای ارائه خدمات و کسب نتایج مطلوب، ناگزیر از حفظ و پرورش نیروی انسانی متخصص و کارآمد هستند. باید در نظر داشت که توسعه تحولات سازمان‌ها سوای از حمایت‌های آموزشی نیست و آموزش به‌عنوان یک وسیله پیشرفت، پاسخگوی نیاز سازمان‌ها است. آموزش علاوه بر ایجاد رشد و بالندگی، گذرگاهی بر انتقال تجارب و معلومات تخصصی و تعلیم مهارت‌های لازم برای اجرای صحیح وظایف و مسئولیت‌ها است. آموزش و بهسازی کارکنان مستلزم برنامه‌ریزی است و اولین گام برنامه‌ریزی آموزشی، تعیین نیازهای آموزشی است که اگر به درستی برداشته‌شود، مبنای عینی‌تری برای برنامه‌ریزی فراهم خواهد شد و احتمال تطابق آن با نیازهای سازمان، حوزه‌های شغلی و کارکنان و درنهایت اثربخشی آن افزایش خواهد یافت (Brown, 2003: 571).

امروزه آموزش نیروی انسانی به‌عنوان گامی مؤثر در جهت بهسازی و توانمندی کارکنان، مورد تأکید سازمان‌های پویاست. در فرایند آموزش نیروی انسانی عوامل متعددی اهمیت دارند. یکی از مهم‌ترین آن‌ها تصریح نیازهای آموزشی هر یک از کارکنان و کل سازمان است. نیازسنجی آموزشی، فعالیتی حیاتی و مهم برای آموزش و بهسازی عملکرد مدیران و کارکنان است. در هر سازمانی بسیار مهم است که مدیران در اجرای نیازسنجی آموزشی، تبحر لازم را داشته باشند. به‌منظور کارایی و اثربخشی، همه برنامه‌های آموزشی باید با نیازسنجی آموزشی آغاز شوند. قبل از اینکه آموزش واقعی اتفاق بیفتد، مدیر آموزشی باید این موضوع را مشخص کند که به‌چه‌کسی، چه‌چیزی، چه‌وقتی، چه‌جایی، چرا و چگونه آموزش دهد. به‌منظور انجام این امر مدیر آموزشی باید در حد توانش اطلاعات را تجزیه و تحلیل کند. درباره سازمان، اهداف و مأموریت‌های آن، مشاغل و وظایف مربوط به آن‌ها که نیاز است یاد گرفته شود، افرادی که باید آموزش داده شوند، دیدگاه کلی درباره آموزش و بهسازی کارکنان، دیدی کلی بر آموزش و بهسازی عملکرد مدیران و کارکنان اولین گام در طراحی برنامه‌های آموزش و بهسازی عملکرد مدیران و کارکنان اجرایی نیازسنجی می‌باشد (حسن‌پور، ۱۳۸۸: ۵۵). بدون شک جهت حفظ جایگاه ژئواستراتژیک نداجا و تداوم روند رو به رشد و بهبود استفاده از ظرفیت‌های آن در این نیرو ضروری است با آموزش‌های لازم دانش کارکنان نیرو در این خصوص بهبود یابد. از این رو در راستای توانمندسازی بیشتر کارکنان نداجا، تحقیق حاضر با هدف نیازسنجی آموزشی در جهت بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا طراحی و اجرا می‌گردد.

۲. مبانی نظری

۱.۲. نیازسنجی

۱.۱.۲. نیازسنجی فرایندی نظام‌دار برای تعیین اهداف، شناسایی فاصله بین وضع موجود و هدف‌ها و در نهایت تعیین اولویت‌ها برای عمل می‌باشد.

۲.۱.۲. فرایند جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات است که منجر به شناسایی نیازهای افراد، گروه‌ها، مؤسسات، جامعه محلی و جامعه به‌طور کلی می‌شود.

۳.۱.۲. فرایند شناسایی نیازهای مهم و فراهم کردن زمینه رفع آن نیازهاست (فیروزبخت، ۱۳۸۶: ۳۷).

۴.۱.۲. مفهوم دیگری که ممکن است با نیازسنجی یکی فرض شود «شبه نیازسنجی» است، اما باید توجه داشت که نیازسنجی با سنجش نتایج یا اهداف و مقاصد و اولویت‌بندی آن‌ها سروکار دارد، درحالی‌که شبه نیازسنجی با سنجش شبه نیازها (مجموعه‌ای از وسایل، امکانات، تجهیزات و روش‌ها برای تحقق نیازها یا نتایج اهداف) سروکار دارد. شبه نیازسنجی عموماً فرایندی است که بعد از نیازسنجی انجام می‌گیرد (Baasam, 2006: 30).

۲.۲. روش‌های نیازسنجی

در یک دسته‌بندی کلی، روش‌ها و فنون نیازسنجی را می‌توان به چهار طبقه زیر تقسیم کرد:

۲.۲.۱. الگوهای هدف محور

در این دسته از الگوهای نیازسنجی، شناسایی وضع موجود، تعیین آرمان‌ها و مقایسه این دو، اساس کار سنجش نیازها را تشکیل می‌دهند. از مهم‌ترین الگوهایی که در این طبقه‌بندی جای می‌گیرند، عبارتند از: الگوی کلاسیک کافمن، الگوی استقرایی کافمن، الگوی قیاسی کافمن و الگوی پیشنهادی کلاین. نقطه مشترک تمام این الگوها آن است که اولاً از مجموعه‌ای از تکنیک‌ها بهره می‌گیرند و دوم باوجود تفاوت‌های موجود میان آن‌ها، همواره به نحوی با تعیین اهداف سازمان یا برنامه سروکار دارند (Beltaine, 2009: 22).

۲.۲.۲. تکنیک‌های ایجاد توافق (توافق محور)

این تکنیک‌ها ابزار کار نیازسنجی را تشکیل می‌دهند و در صورتی که در قالب یک طرح تدوین شوند، اطلاعات مفیدی را به دست می‌دهند. هسته مشترک تمام این تکنیک‌ها آن است که در صدد جمع‌آوری و ایجاد توافق بین نظرات و عقاید افراد مختلف در ارتباط با مسئله یا نیاز خاصی هستند. مهم‌ترین تکنیک‌هایی که در این طبقه جای می‌گیرند، عبارتند از: تکنیک دلفای، تکنیک فیش‌باول، تکنیک تل‌استار و مدل سه‌بعدی (Farajollah, J., Arfaee, 2010: 31)

۲.۲.۲.۱. تکنیک فیش‌باول

این تکنیک نیازسنجی در گروه تکنیک‌های توافق محور دسته‌بندی می‌شود. این تکنیک زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تعداد افراد انتخاب‌شده برای جمع‌آوری اطلاعات نیازسنجی محدود باشند و امکان تجمع آنها در یک کارگاه آموزشی نیز وجود داشته باشد. در این تکنیک افرادی را که برای کسب اطلاعات و سنجش نیاز جمع شده‌اند، مشابه آنچه در کارگاه‌های آموزشی معمول است، به گروه‌های کوچک تقسیم می‌کنند و هر گروه با تبادل نظر، فهرستی از نیازها را تهیه می‌کند تا در جلسه عمومی با حضور همه شرکت‌کنندگان، گزارش کارگروه‌ها عرضه شود و پس از بحث و تبادل نظر، فهرست نیازهای مورد توافق اولویت‌بندی آن‌ها انجام می‌گیرد. بدیهی است برای استفاده از این تکنیک، مجریان نیازسنجی باید نسبت به نحوه برگزاری کارگاه و شیوه انجام کار گروهی واقف و مسلط بوده و شرکت‌کنندگان را نیز در مورد نحوه انجام کار گروهی توجیه کنند. این روش نیازسنجی از روش‌هایی است که در مدت زمان محدود می‌تواند اطلاعات مناسبی را فراهم نماید و برای سازمان‌هایی که در محدوده جغرافیایی کوچکی فعالیت می‌کنند روش مناسبی می‌باشد (نجف آبادی، ۱۳۸۶: ۴۲).

۲.۲.۲.۲. تکنیک تل‌استار

این تکنیک نیازسنجی نیز در گروه تکنیک‌های توافق محور قرار می‌گیرد. این تکنیک بسیار شبیه تکنیک فیش‌باول است. این تکنیک زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تعداد افرادی که باید از آن‌ها کسب اطلاعات شود، زیاد است. در این حالت افراد در مناطق مختلف گرد هم می‌آیند و از طریق تکنیک فیش‌باول به تعیین نیازهای آموزشی می‌پردازند و سپس نماینده یا نمایندگانی از هر منطقه در گردهمایی مرکزی روی نیازهای آموزشی و اولویت‌بندی آن‌ها توافق می‌کنند. در مرحله دوم، نمایندگان مناطق با شیوه کارگاهی مشابه تکنیک فیش‌باول توافق‌سازی می‌نمایند (فرجاد، ۱۳۸۸: ۶۲).

۲.۲.۲.۳. تکنیک‌های مسئله محور

تکنیک‌های مورد اشاره در این گروه از تکنیک‌های نیازسنجی، عمدتاً ناظر بر شناسایی مشکلات فردی و مشکلات موجود در سیستم می‌باشد که ممکن است کارآیی یک سازمان را کاهش دهد، در این گروه چهار تکنیک معرفی شده است. این تکنیک‌ها همان‌گونه که از اسم آن‌ها پیداست، در صدد مشخص کردن نقاط ضعف و مسائل و مشکلات سازمان و یا کاستی‌های موجود در عملکرد افراد هستند تا براساس شناسایی این مسائل و معضلات و پیشنهاد اقدامات اصلاحی، راندمان و بازده کلی سازمان و افراد را افزایش دهند. مهم‌ترین تکنیک‌هایی که در این طبقه جای می‌گیرند، عبارتند از: تکنیک هرم

یا درخت خطا، تکنیک رویداد مهم یا بحرانی، تکنیک آزمون وظایف کلیدی و تکنیک تجزیه و تحلیل شغل (Beltaine, 2009: 23).

۲.۲.۲. تکنیک رویداد مهم

در این تکنیک، فرض بر این است که رویدادهای درون سازمان به عملکرد مثبت و یا منفی کارکنان مربوط می‌شود. از این رو با شناسایی عملکرد کارکنان برجسته و ضعیف، کوشش می‌شود عملکردهای برجسته از طریق آموزش به دیگر کارکنان تعمیم یابد و عملکردهای ضعیف زدوده شود. در این تکنیک در واقع فاصله عملکرد کارکنان برجسته و ضعیف نیاز می‌باشد که باید برای افزایش کارایی سازمان برطرف گردد.

۲.۲.۲.۵. تکنیک درخت خطا

این تکنیک بیشتر با محاسبات ریاضی همراه است و به نوعی تحقیق در عملیات سازمان محسوب می‌شود. در این تکنیک احاطه به کل سیستم و ارزیابی درون داده‌ها و عملیات و بازده‌ها ضروری است. هر گونه تغییرات و یا تصمیم‌گیری که محصول تحقیق در عملیات سیستم می‌باشد و لازم است برای افزایش کارایی مورد نظر قرارگیرد، به‌عنوان نیاز محسوب می‌شود (خراسانی، ۱۳۸۶: ۴۹).

۲.۲.۲.۶. تکنیک آزمون وظایف کلیدی

در این تکنیک با انجام آزمون از کارکنان درباره وظایف شغلی آن‌ها میزان سؤالاتی که از سوی پاسخ‌گویان جواب داده نشده است، به‌عنوان نیاز مطرح می‌شود که باید برای رفع آن کوشش شود.

۲.۲.۲.۷. تکنیک تجزیه و تحلیل شغل

در این تکنیک از طریق مشاهده، مصاحبه با کارکنان و سرپرستان و بررسی اطلاعات مربوط به شرح شغل، وظایف شغلی کارکنان به روشنی تجزیه و تحلیل و شناسایی می‌گردد. فاصله توانمندی موجود کارکنان با مهارت‌های لازم برای انجام شرح وظایف شغلی به‌عنوان نیاز آموزشی در نظر گرفته می‌شود. تکنیک تجزیه و تحلیل شغل، سابقه طولانی دارد و به لحاظ ساده بودن، سال‌هاست که برای استخدام و آموزش کارکنان از آن استفاده می‌شود. این تکنیک برای کارکنان حرفه‌ای مثل نظام سلامت تکنیک نسبتاً مناسبی می‌باشد (نظری، ۱۳۸۲: ۴۸).

۲.۲.۲.۸. روش‌های ترکیبی

در این دسته از روش‌های نیازسنجی، ترکیبی از تکنیک‌ها و ابزارها به کار گرفته می‌شود. به عبارت رساتر این روش‌ها، طرحی نسبتاً جامع برای نیازسنجی را ارائه می‌کنند و در آن‌ها تعیین قالب‌ها و چارچوب‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. مهم‌ترین روش‌هایی که در این طبقه جای می‌گیرند، عبارتند از نیازسنجی در سطح مؤسسه آموزشی، مدل منابع انسانی و غیره (Farjad, S. h., 2008: 64).

۳. ژئواستراتژی

واژه ژئواستراتژی هم‌زمان با دوقطبی‌شدن جهان پس از جنگ دوم جهانی مطرح گردید که موضوع آن ابتدا «تعیین قلمرو جغرافیایی استراتژی‌های نظامی به منظور هدایت صحیح عملیات نظامی بود. در واقع با توجه به گسترش حیطه عملیات‌های نظامی، ژئواستراتژی وظیفه جغرافیای نظامی را -در سطح کلان- در چنین نبردهایی بر عهده گرفت. عزتی معتقد است: ژئواستراتژی به کارگیری استراتژی بر پایه جغرافیا توسط یک دولت و یا موقعیت مناسب جغرافیایی که به یک کشور برتری نظامی نسبت به رقیب یا رقبا می‌دهد، می‌باشد. وی همچنین بیان می‌دارد که ژئواستراتژی ترکیبی از عوامل ژئوپلیتیک و استراتژیک که مشخص‌کننده یک حوزه جغرافیایی معین است؛ یعنی آن عوامل جغرافیایی که در یک منطقه

وجود دارد، قابل استفاده در حوزه استراتژی و ژئوپلیتیک است و ژئواستراتژی را علم کشف روابطی می‌داند که بین یک استراتژی و محیط جغرافیایی وجود دارد» (عزتی، ۱۳۷۴: ۴).

در فرهنگ لغات Webster ژئواستراتژی چنین تعریف شده است: «کاربرد استراتژی به وسیله حکومت‌ها بر پایه ژئوپلیتیک».

ایولاکست نیز در مورد ژئواستراتژی می‌نویسد:

«برخلاف استراتژی (که یک بعد فضایی را الزامی می‌کند) واژه ژئواستراتژی و استفاده‌ای که از آن در برخی امور مرتبط با روابط قدرت می‌شود، بر اهمیت اشکال جغرافیایی تأکید می‌کند. این اشکال جغرافیایی اهمیت خود را حتی پس از پیروزی و تا مدت‌های طولانی حفظ می‌کنند (لاکست، ۱۳۷۸: ۱۵۹). وی دلیل این حفظ اهمیت را چنین ذکر می‌کند که نقاط استراتژیکی چون تنگه هرمز یا باب‌المندب و یا بسفر و داردانل برای قرن‌ها مورد توجه استراتژیست‌ها و قدرت‌ها بوده و آن‌ها این رقابت‌ها را پنهان نگه می‌دارند و فقط در شرایط بروز بحران یا در لحظه اجرا و حتی پس از اجرای مقاصدشان، کشف شده و مورد بحث و مناظره عامه مردم قرار می‌گیرد. بنابراین ایولاکست پنهان بودن مقاصد در ژئواستراتژیک را یکی از مهم‌ترین خصیصه‌های آن می‌داند.

لازم به توضیح است واژه ژئواستراتژی، خود در طول زمان دچار تحول شده و طی دهه‌های اخیر با طرح واژه‌هایی همچون استراتژی بزرگ (Grand Strategy) ابعادی فراتر از تدابیر خاص نظامی یافته‌است و به همین جهت ژئواستراتژی نیز بیانگر تأثیرات پهنه‌های جغرافیایی بر استراتژی‌های گوناگون می‌باشد (افشردی، ۱۳۸۱: ۱۶).

کلاه‌مال‌همدانی در تعریف خود از ژئواستراتژی پس از جمع‌بندی تعاریف گوناگون به این تعریف می‌رسد که ژئواستراتژی دانشی ماهیتاً جغرافیایی است که از سیاست‌ها و تکنیک‌های مدیریت استراتژیک برای اداره جامعه و سازمان‌ها در هنگام شکل‌گیری تهدیدات و ضعف یک سرزمین بهره می‌جوید. از این منظر برای مدیریت سرزمین نیاز به ابزارهای روزآمد برای اعمال مدیریت بهینه بر سرزمین و تنظیم طرحی جامع و کلی دارد. این طرح آینده‌نگر است و وضعیت مطلوب را ترسیم می‌کند. بنابراین استراتژی‌ها در روش‌ها و ابزارهای خود نسبت به توسعه و پیشرفت فضا، مکان و ابزار تغییر می‌کنند اما آنچه که ثبات دارد، اندیشه‌ها و زیرساخت‌های فکری حاکم بر نقشه کلی بهینه‌سازی فضا و جغرافیاست (کلاه‌مال‌همدانی، ۱۳۹۲: ۱۱۷).

عزتی (۱۳۷۹) در کتاب خود اعلام می‌دارد که در واقع ژئواستراتژی به بررسی روابط فی‌مابین استراتژی و عناصر جغرافیایی می‌پردازد و عوامل آن را شامل دو دسته می‌داند: دسته اول عمدتاً عواملی که در ژئوپلیتیک ثابت می‌باشند و دسته دوم عواملی است خصوصی، که از جنگی به جنگی دیگر و حتی در طول درگیری تغییر می‌کنند و در ابتدا شامل تسلیحات، حمل و نقل، صنعت و دیگر عواملی از این قبیل می‌باشند ولی طی نبرد ممکن است شماری جدید به آن‌ها اضافه شود (عزتی، ۱۳۷۳: ۹).

کارابولوت نیز در معرفی عوامل مؤثر بر ژئواستراتژی، عناصر ثابت ژئوپلیتیک (عناصر جغرافیای طبیعی) را شالوده ژئواستراتژیک می‌داند و بیان می‌دارد که عناصر طبیعی تأثیر عمیقی در کاربرد ابزار و امکانات دارد و این ابزار و امکانات با توجه به شرایط جغرافیایی انتخاب شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد (Karabulut, 2005: 21).

از طرفی کریمی‌پور، ژئواستراتژی را سیاست برگرفته از جغرافیا دانسته و رویکرد و کارکرد مفاهیم آن را دارای ابعاد جهانی می‌داند و باورمند است در صحنه‌های نبرد در حوزه‌های ژئواستراتژیک به‌ویژه در حوزه‌های دریایی آسیا-پاسفیک و آتلانتیک عموماً پای قدرت‌های بزرگ دریایی و زمینی با ژئواستراتژی‌های فعال در میان است (کریمی‌پور، ۱۳۹۶: ۲۴). تعریف مذکور کریمی‌پور منطبق با تعریف لارس‌ودین فرانسوی است که عنوان می‌دارد ژئواستراتژی جدلی میان قدرت زمینی و قدرت دریایی می‌باشد که دریا به‌عنوان محیط اقدام در آن است (Wedin, 2016: 101).

محمودی نیز نظر مشابهی درباره مفهوم ژئواستراتژی دارد، به‌طوری‌که معتقد است ژئواستراتژی بر این اندیشه استوار گردیده است که بین شرق (اوراسیسم) و غرب (آتلانتیسم) تضادی پایدار وجود دارد، تضادی مانند آنچه بین روم و کارتاژ، آتن و اسپارتا در دوران باستان و همچنین بین بریتانیا و اروپای قاره‌ای در زمان معاصر وجود داشته و دارد. او ژئواستراتژیست‌ها را بر این باور می‌داند که ویژگی‌های هر تمدن، به‌میزان قابل توجهی توسط جغرافیا، شرایط اقلیمی، و

ساختارهای فضای زیستی - اکولوژیکی آن تعیین می‌گردد. مردمان جزیره‌ای و ساحلی و تمدن‌های دریانورد، جوامعی پویا، مبتکر، خلاق و مبتکر را می‌آفرینند و ستاره‌آرمانی آن‌ها در مدار فردگرایی، خودپرستی و اغناء مادی می‌چرخد. برعکس، مردمان ساکن خشکی جلگه‌ها، دشت‌ها، جنگل‌ها و برهوت عمق قاره‌ها، مردمانی ایستا، محافظه‌کار، اما در عین حال متهور و جمع‌گرا هستند و قطبش بین غرب و شرق، دریا و خشکی، جزیره و قاره، آتلانتیسیم و اوراسیسم، دینامیک خطوط بنیادین، سیاست جهانی را تعریف می‌نمایند؛ به طوری که آتلانتیسیم و اوراسیسم همواره در تضادی ابدی با یکدیگر می‌باشند و از دو دیدگاه مانع‌الجمع به جهان و آینده می‌نگرند و این تقابل دو جانبه نیروی رانش تحولات تاریخی در قرن بیستم بود و به همین منظور است که استراتژیست آمریکایی فرانسیس فوکویاما به گونه‌ای شتاب‌آلود فروپاشی یکی از قدرت‌های جهان دو قطبی را پایان تاریخ می‌نامد. او بیان می‌دارد که ایالات متحده آمریکا به عنوان یک تمدن دریایی آشکارا خود را برندهٔ تنازع بقاء در برخورد دو دیدگاه متنافر (آتلانتیسیم و اوراسیسم) می‌داند و از آن به عنوان نقطهٔ اوج برتری تمدن دریایی یاد می‌کند که بعد از جنگ جهانی دوم جایگزین بریتانیا شد و نقاط استراتژیکی پهنهٔ اقیانوس‌ها را برای قلمروهای ساحلی و جزیره‌ای کرهٔ خاکی در اختیار گرفت. در واقع در عرف متداول سنت ژئواستراتژیکی، آمریکا و نژاد انگلوساکسون (از ماهان و مکیندر تا اسپایکمن، بریژینسکی و وولفوویتس) به سیاست کلان خارجی، از منظر آتلانتیسیم می‌نگرد و گام‌به‌گام در مسیر پیروزی نهایی سیادت دریایی و جهانی سازی ارزش‌های تمدنی - فرهنگی‌اش پیشروی می‌نماید (محمودی، ۱۳۸۴: ۸۳).

افتخاری نیز استراتژی را منتج به اصطلاح مهندسی جهانی می‌داند که تعریف وی بیشتر جنبهٔ ژئواستراتژی از راهبرد را دارد. در جایی که اشاره می‌کند: مرحلهٔ نهایی تحول مفهوم و کاربرد استراتژی متأثر از گرایش‌های فراملی و مبتنی بر همکاری دول - ملت‌ها در گستره‌های منطقه‌ای، بین‌المللی و جهانی است که می‌توان آن را در قالب «مهندسی جهانی» مورد بررسی قرار داد. این مفهوم از استراتژی بیانگر طرحی مدون برای جهت‌دهی به مجموعه‌ای از تصمیمات در گسترهٔ فراملی است (افتخاری، ۱۳۸۴: ۳۲) که ارتباط میان اهداف، وسایل و روش‌ها را در گستره‌ای فراتر از مرزها ملی برقرار می‌کند.

در تعریف دیگری از ژئواستراتژی، کریمی‌پور در کتاب جغرافیا نخست در خدمت صلح، جداسازی بنیادین ژئوپلیتیک را از ژئواستراتژی ناممکن می‌داند و بیان می‌دارد که این دو بسان کتابی دوجلدی می‌مانند که که جلد نخستین آن ژئوپلیتیک است (کریمی‌پور، ۱۳۹۴: ۱۳)، به طوری که ژئوپلیتیک اهداف را مشخص می‌کند و ژئواستراتژی راه‌های دستیابی به آن اهداف است (کریمی‌پور، ۱۳۹۶: ۲۴). از این رو درک صحیح از نقش و تأثیر متغیرهای ژئوپلیتیک می‌تواند تأثیر بسزایی در شکل‌گیری راهبردهای دفاعی و امنیتی یک کشور بگذارد (اتوتایل، ۱۳۸۰: ۶۹۲).

علاوه بر تعریف تئوری ژئواستراتژی، از ارکان عملی مفهوم موصوف نیل به توان فعالیت در موقعیت جنگی است که می‌تواند حداقل ارزش بازدارندگی داشته باشد. البته ژئواستراتژی بر مدیریت منابع قدرت تا اعمال نظامی آن دلالت دارد و به همین خاطر است که استراتژیست‌هایی چون بریژینسکی معتقدند که افزایش ضریب نفوذ قدرت در گرو چگونگی مدیریت نمودن منابع قدرت در اختیار (ولو اندک) می‌باشد. دلیل این امر نیز آن است که کاربرد وسیع ابزارهای قدرت بدون رعایت الگوی بهینه مدیریت، تابع قدرت هرز رفتن آن‌ها و کاهش نتایج ناشی از کاربرد قدرت منتهی می‌شود (Berezeniski, 1997: 2). به همین خاطر ژئواستراتژی می‌تواند یک استراتژی فعال ارزیابی گردد که به قدرت‌های کوچک امکان آن را می‌دهد تا از طریق اصلاح مدیریت منابع قدرتشان، کاستی خود را در مقابل قدرت‌های بزرگ‌تر، تدارک و جبران نمایند (افتخاری، ۱۳۸۵: ۱۴).

در کلیت موضوع با افزایش تهدیدات کشورها بر علیه یکدیگر به منظور دستیابی به قدرت، به‌ویژه از طرق خشونت‌آمیز در مناطق جغرافیایی استراتژیک، ژئواستراتژی منافع جهانی را به صورت کلی و منافع هریک از کشورها را جداگانه شناسایی نموده و به خوبی روش‌های رسیدن به توافق و مرتفع‌نمودن تضادها را بررسی و حل می‌کند (Dimov and Ivanov, 2015: 68).

از این رو با تعاریفی که در بالا از ژئواستراتژی بدست می‌دهد، دو مفهوم محوری زیر از آن‌ها استنباط می‌شود:

الف. استراتژی‌هایی که از جغرافیا تأثیر گرفته‌اند و اغلب جنبهٔ نظامی‌گری دارند.

ب. جدال بین قدرت‌های زمینی و دریایی که عموماً صحنهٔ عملیاتی آن در محیط‌های دریایی است.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر که اهداف آن، شناسایی نیازهای آموزشی، بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا و ارائه مدل نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا می‌باشد، از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی - پیمایشی بود چون هیچ‌گونه دستکاری بر روی متغیرها و عوامل صورت نگرفته و بر اساس رویکرد تحقیق، آمیخته بود. در مرحله اول، برای ساخت مدل از روش کیفی تحلیل محتوا و برای آزمون مدل از روش کمی توصیفی - تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری استفاده گردید. روش تحقیق آمیخته از نوع اکتشافی متوالی بود، یعنی ابتدا کیفی و سپس کمی بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که شامل ۳۹ گویه و در قالب هفت نیاز کلی شامل نیاز به شناخت در خصوص کشور، جمعیت، جامعه، سیاست، اقتصاد، سرزمین و ژئواستراتژی به صورت پنج گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، ۵ امتیاز تا خیلی کم، ۱ امتیاز) تدوین شد.

جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل خبرگان آگاه به موضوع پژوهش بودند که با توجه به موضوع پژوهش و برخورداری از تجربه و آگاهی لازم مشخص گردیدند. به منظور شناسایی این نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۴ نفر به عنوان نمونه در بخش کیفی مشخص گردیدند. همچنین جامعه آماری در بخش کمی تحقیق شامل تمامی افراد حاضر در نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران بودند که به موضوع تحقیق اشراف کامل داشتند. بر اساس انتخاب گلوله برفی تعداد ۵۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص شدند. در نهایت پس از پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌های تحقیق، تعداد ۴۱ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، تحلیل شد. مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی (انتخاب یک مقوله محوری به عنوان مقوله اصلی و مشخص کردن ارتباط بین هر یک از مقوله‌های محوری) انجام و به عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین پایان یافت. از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیرطبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۰ و Smart PLS نسخه ۲ استفاده شد.

۵. یافته‌های پژوهش و بحث

۵.۱. سؤال اول تحقیق

نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی با تأکید بر بهره‌گیری از جایگاه ژئواستراتژی نداجا چه می‌باشد؟ به منظور بررسی این سؤال از روش کیفی استفاده شد. پس از انجام مصاحبه‌های تحقیق و کدگذاری، نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی با تأکید بر بهره‌گیری از جایگاه نداجا شناسایی شد. جدول شماره ۱، نتایج این سؤال را نشان می‌دهد.

جدول ۱. کدگذاری بخش کیفی

ابعاد کلی	مقولات
شناخت در خصوص کشور	دانش در خصوص شرایط فعلی کشور
	درک از اتفاقات و رویدادهای کشور
	مشخص نمودن روندهای پیش‌رو در کشور
	آگاهی از ساختار سیاسی در نداجا
	دانش در خصوص اهداف بلند مدت نداجا

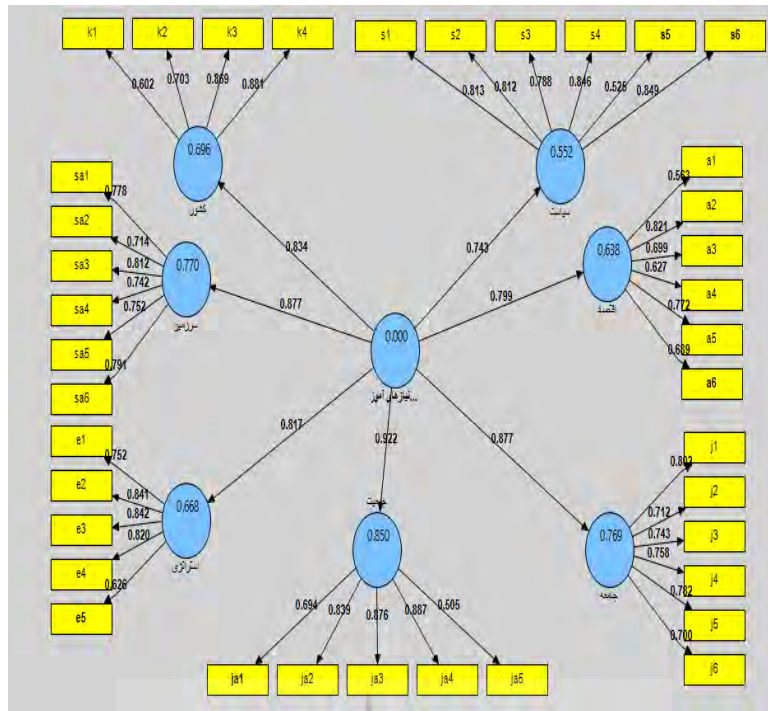
ابعاد کلی	مقولات
شناخت در خصوص سرزمین	آگاهی از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های جغرافیایی ایران تسلط بر نقشه دریایی ایران شناخت ظرفیت‌های دریایی ایران اشراف بر قوت‌ها و ضعف‌های جغرافیایی ایران مهارت در عملیاتی نمودن فرصت‌های جغرافیایی در عرصه بین‌المللی اشراف بر رقابت‌های موجود بین‌المللی
شناخت در خصوص جمعیت	تسلط بر نیازهای روز افراد آگاهی بر روند تغییرات جمعیتی کشور اطلاعات در خصوص قومیت‌های موجود در ایران اشراف بر توزیع جمعیت در سطح کشور تسلط بر ادیان موجود در سطح کشور
شناخت در خصوص جامعه	آگاهی از گروه‌ها و سازمان‌های تأثیرگذار جامعه تسلط بر ساختارهای اجتماعی کشور دانش در خصوص توقعات جامعه از سازمان‌های نظامی کشور پیش‌بینی رفتارهای احتمالی جامعه در حالت‌های مختلف پیش‌رو شناخت از قوانین و مقررات موجود در کشور شناخت از اختلافات فرهنگی موجود در سطح کشور
شناخت در خصوص اقتصاد	اطلاعات از مشکلات اقتصادی موجود کشور شناخت در خصوص فرایندهای توسعه اقتصادی ایران اشراف بر ظرفیت‌های اقتصادی ایران آگاهی از مشکلات اقتصادی موجود در سطح بین‌المللی دانش در خصوص ظرفیت‌های اقتصادی موجود در سطح منطقه اشراف از ظرفیت‌های انرژی و منابع طبیعی کشور
شناخت در خصوص سیاست	اشراف بر تحرکات بین‌المللی موجود در قبال ایران آگاهی از سیاست‌های کلی نظام دانش در خصوص تغییرات سیاسی در سطح بین‌المللی توانایی در بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود کشور در روند عملیاتی نمودن سیاست‌های کشور آگاهی از مشکلات فرهنگی موجود در سطح بین‌المللی آگاهی از نحوه مدیریت اختلافات مرزی کشور
شناخت در خصوص ژئواستراتژی	شناخت ژئواستراتژی‌های قدرت‌های بزرگ جهانی در حوزه‌های ژئواستراتژیک و مناطق ژئوپلیتیک اشراف بر دکترین نظامی ایران شناخت از ساختار و سازمان نداجا توانایی عملیاتی نمودن استراتژی‌های کلی نظام مهارت در شناسایی مشکلات موجود در مسیر استراتژی‌ها و توانایی رفع آنها

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

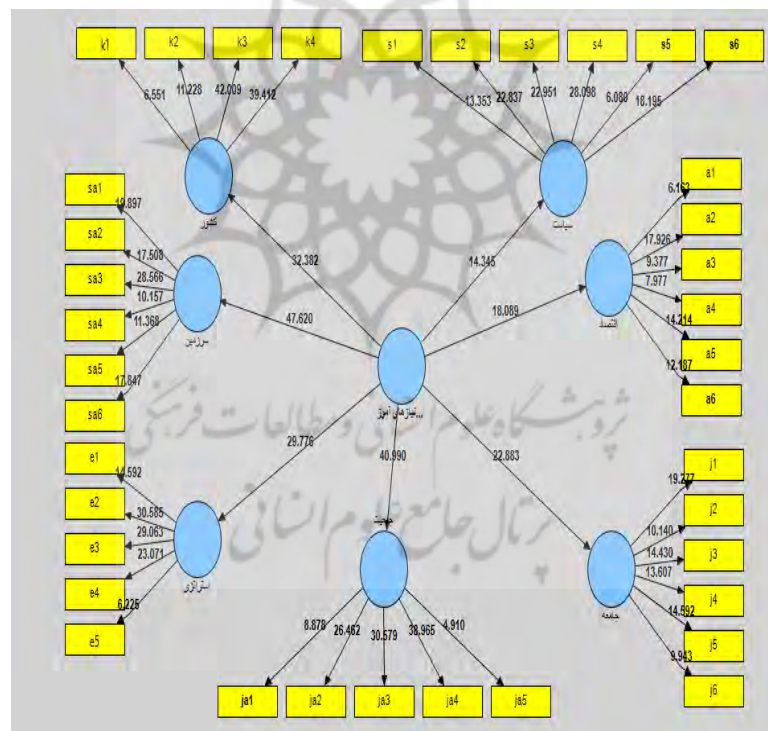
با توجه به نتایج کیفی مشخص گردید که نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی با تأکید بر بهره‌گیری از جایگاه نداجا شامل نیاز در خصوص شناخت کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و ژئواستراتژی می‌باشد.

۵.۲. سؤال دوم تحقیق

مدل نیازهای آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی با تأکید بر بهره‌گیری از جایگاه نداجا چه می‌باشد؟
به منظور بررسی این سؤال از روش کمی و استفاده از معادلات ساختاری بهره گرفته شد. شکل شماره ۱ مدل تحقیق در حالت ساختاری و شکل شماره ۲ مدل تحقیق را در حالت ضرایب تی نشان می‌دهد.

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰)

شکل ۲. ضرایب تی مدل (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰)

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، ضرایب معنی‌داری t یا همان مقادیر t -values می‌باشد. در صورتی که مقدار این اعداد از $0/95$ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه، بین متغیرها و در نتیجه تأیید روابط در سطح اطمینان $1/96$ است. باتوجه به نتایج مدل تحقیق مشخص گردید که تمامی روابط موجود در مدل دارای میزان ضریب تی معناداری می‌باشد که نشان‌دهنده معنادار بودن تأثیر میان روابط می‌باشد. جدول ۲ نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل فوق را نشان می‌دهد.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل تحقیق

کشور	سرزمین	جمعیت	جامعه	اقتصاد	سیاسیت	ژئواستراتژی
آلفای کرونباخ	۰/۷۸	۰/۸۸	۰/۸۲	۰/۸۷	۰/۸۱	۰/۸۵
پایایی ترکیبی	۰/۸۳	۰/۹۱	۰/۸۷	۰/۹۰	۰/۹۳	۰/۸۹
روایی همگرا	۰/۵۷	۰/۶۸	۰/۵۹	۰/۶۳	۰/۷۴	۰/۶۶
R ²	۰/۶۹	۰/۷۷	۰/۸۵	۰/۷۶	۰/۵۵	۰/۶۶
GOF	۰/۴۱	۰/۴۵	۰/۵۲	۰/۴۳	۰/۴۰	۰/۴۷

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش تحقیق نشان داد که مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در همه مؤلفه‌ها، بالاتر از ۰/۷ می‌باشد که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد. همچنین نتایج تحقیق مشخص نمود که میزان روایی همگرا برای تمامی مؤلفه‌ها و زیرمؤلفه‌ها بالاتر از سطح معیار ۰/۴ می‌باشد که نشان‌دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا تحقیق می‌باشد. همچنین روایی واگرا در تحقیق حاضر نیز در قالب ماتریس مؤلفه در مؤلفه، مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین مطابق با شکل شماره ۲ تمامی بارهای عاملی مربوط به مؤلفه‌های تحقیق، بیش از ۰/۴ می‌باشد که نشان‌دهنده مناسب بودن این معیار می‌باشد. باتوجه به سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط، و قوی برای R² معرفی شده‌است و در همه عوامل، مقدار بیشتر از ۰/۶۷ به‌دست آمد که بارهای عاملی بیش از سطح متوسط می‌باشند، باتوجه به سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۲ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است و در همه مؤلفه‌ها، مقدار بیشتر از ۰/۳۲ به‌دست آمد که نشان از برازش کلی قوی مدل دارد. با توجه به این، مشخص گردید که مدل ارائه شده در تحقیق حاضر، از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

۶. نتیجه‌گیری

ژئواستراتژی به‌عنوان یک مسئله کلیدی در سطح بین‌المللی مشخص می‌باشد. بهره‌گیری از شرایط ژئواستراتژی می‌تواند اهداف مهمی را به ارمغان آورد. بدون شک استفاده از وضعیت ژئواستراتژی به‌عنوان یک وظیفه و تدبیر در تمامی سطوح درک می‌گردد. در راستای تدوین و اجراسازی ژئواستراتژی، آموزش به‌عنوان یک مسئله کلیدی می‌بایستی متناسب بر هر سطح از نیروها اجرایی گردد تا تلاش جهت بهبود اهداف با توجه به وضعیت ژئواستراتژی به‌عنوان یک مسئله فردی و گروهی منتج به نتیجه مطلوب شود. گفتنی است آموزش‌های موصوف در حوزه ژئواستراتژی می‌بایستی حاوی ابعاد در ارتباط با آن باشد تا تأثیر عمیقی داشته باشد، به‌طوری‌که از هر سازمان به سازمان دیگری و از هر سطح مدیریتی به سطح دیگری ابعاد مذکور می‌تواند متفاوت باشد. در نداجا نیز آموزش‌ها در مبحث ژئواستراتژی می‌تواند به بهبود شرایط رو به‌رشد فعلی منجر شده و ارتقا بهره‌گیری نداجا از وضعیت ژئواستراتژی دریایی ایران را سبب گردد. مطلب حائز اهمیت در مورد آموزش‌های ژئواستراتژی این است که کارکنان و مدیران سازمان‌ها چه نیازمندی‌های آموزشی اساسی را در راستای دستیابی به اهداف سازمانی دارا می‌باشند که پژوهش حاضر نیز در همین راستا و با هدف تبیین نیازسنجی نداجا به آموزش‌های مرتبط با موضوع انجام گرفت. با توجه به نتایج تحقیق، آموزش در حوزه مسائل ژئواستراتژی می‌تواند ضمن رفع ابهامات موجود، به افزایش توانمندسازی افراد منجر شود. تحقیق حاضر مشخص نمود که نداجا جهت بهبود آموزش‌ها در این حوزه می‌بایستی آموزش‌هایی در خصوص شناخت از شرایط کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و استراتژی را ارائه نمایند. این مسئله بازگو کننده این مهم می‌باشد که جهت استفاده از ظرفیت‌های ژئواستراتژی، در مرحله اول می‌بایستی آموزش‌هایی در حوزه‌های کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و استراتژی ارائه گردد تا شواهد و دانش کافی در این خصوص ایجاد گردد؛ بدون شک این مسئله می‌تواند به پایدار نمودن فعالیت‌ها در این حوزه نیز منجر گردد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر، محتوای آموزشی موجود در خصوص مسائل ژئواستراتژی در نداجا می‌بایستی شامل مواردی از جمله شناخت از شرایط کشور، سرزمین، جمعیت، جامعه، اقتصاد، سیاست و استراتژی باشد تا تأثیرگذاری مناسبی حاصل شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌گردد؛

الف. با برگزاری دوره‌های آموزشی در خصوص مسائل ژئواستراتژی به افزایش توانایی و مهارت کارکنان متناسب با جایگاه خود در نداجا اقدام نمود؛ **ب.** با استفاده از مدرسان خبره و باتجربه به افزایش مهارت عملیاتی نمودن اهداف، سیاست‌ها و برنامه‌های مدنظر با توجه به وضعیت ژئواستراتژی ایران اقدام نمود؛ **ج.** با ارزیابی دوره‌های آموزشی در خصوص ژئواستراتژی به تقویت کیفیت این دوره‌ها در نداجا اقدام نمود؛ **د.** با به‌روزرسانی محتوا و مطالب ارائه شده در دوره‌های آموزشی مربوط به ژئواستراتژی در نداجا، آخرین تحول و نیازهای موجود انتقال گردد.

منابع

- احمدی‌دهکاء، فریبرز؛ افتخاری، الهام و نیک، فرامرز (۱۳۹۸). تحلیل نقش ایالات‌متحده آمریکا و ایران در ژئواستراتژی اقیانوس هند. *نخستین کنفرانس ملی جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری و روستایی، تهران، مرکز بین‌المللی همایش‌ها و سمینارهای توسعه پایدار علوم جهان اسلام- موسسه آموزش عالی حکمت، صص ۱-۱۴.*
- ارباب‌توتابیل، ژناروید؛ دالی، سیمون و روتلج، پاول (۱۳۸۰). *اندیشه‌های ژئوپلیتیک در قرن بیست‌ویکم*. ترجمه محمدرضا حافظ‌نیا و هاشم نصیری، تهران، انتشارات وزارت امور خارجه.
- اشمیت، هلموت (۱۳۷۱). *استراتژی بزرگ*. ترجمه هرمز همایونفر، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۵). *استراتژی و جغرافیا؛ رویکردی تازه به ژئواستراتژی*. *فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک دانشگاه دفاع ملی*، شماره ۲۵-۲۶، صص ۱-۱۸.
- افشردی، محمدحسین (۱۳۸۱). *ژئوپلیتیک قفقاز و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*. نشر دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- جهانی‌راد، حجت‌اله؛ شماخی، صمد؛ حاجی‌زاده، احمد و قیاسی، احمد (۱۳۹۵). بررسی ضرورت‌های توسعه سواحل مکران و نقش نیروی دریایی راهبردی در تأمین امنیت مرزهای دریای عمان. *نهمین کنگره انجمن ژئوپلیتیک ایران و اولین همایش انجمن جغرافیا و برنامه‌ریزی مناطق مرزی ایران، زاهدان، انجمن ژئوپلیتیک ایران و انجمن جغرافیا و برنامه‌ریزی مناطق مرزی ایران*، صص ۱-۱۷.
- حسن‌پور، محسن (۱۳۸۸). *نیازسنجی آموزشی کارکنان پایور شعب بانک مسکن استان خوزستان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- خراسانی، اباصلت (۱۳۸۶). *نیازسنجی آموزشی (استراتژی‌ها و راهبردهای عملیاتی)*. تهران: انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.
- رفیع، حسین (۱۳۸۷). *دانشواژه ژئوپلیتیک و ژئواستراتژی در دنیای اطلاعات*. *فصلنامه سیاست*، ۲۸ (۳)، صص ۹۵-۱۱۶.
- رشید، غلام‌علی (۱۳۸۶). *نقش عوامل ژئوپلیتیک در راهبرد دفاعی (مطالعه موردی: ایران نسبت به عراق)*. رساله دکتری جغرافیای سیاسی، تهران، دانشگاه تربیت مدرس.
- سواری‌ممبئی، آمنه و خسروی‌پور، بهمن (۱۳۹۲). بررسی اهمیت آموزش کارکنان در توانمندسازی آنان. *سومین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت محیط زیست، تهران، دانشگاه تهران*، صص ۱-۸.
- فرجاد، شهرزاد (۱۳۸۸). *نیازسنجی آموزشی در سازمان‌ها (مفاهیم، تکنیک‌ها و چهارچوب عملی)*. تهران: انتشارات بال.
- فیروزبخت، فریبا (۱۳۸۶). *نیازسنجی آموزشی مربیان دوره پیش از دبستان شهرستان بیرجند از دیدگاه خودشان در سال تحصیلی ۸۶-۸۵*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- عزتی، عزت‌الله (۱۳۷۴). *«ژئواستراتژی»*. چاپ اول، تهران: انتشارات سمت.
- عزتی، عزت‌الله (۱۳۹۳). *ژئواستراتژی و قرن بیست و یکم*. تهران: انتشارات سمت.
- کریمی‌پور، یدالله (۱۳۹۶). *جزوه درسی ژئواستراتژی*. مقطع دکتری جغرافیای سیاسی، تهران، دانشگاه خوارزمی.
- کریمی‌پور، یدالله (۱۳۹۴). *جغرافیا نخست در خدمت صلح (نگرشی به مناسبات ایران و همسایگان)*. چاپ اول، تهران: انتشارات انتخاب.
- کلام‌همدانی، احمد (۱۳۹۲). *درآمدی بر الگوی مفهومی ژئواستراتژی و تاثیر آن بر احساس امنیت*. *فصلنامه دانش انتظامی لرستان*، ۱ (۳)، صص ۱-۲۲.
- لاکوست، ایو و ژبیلین، بناتریس (۱۳۷۸). *عوامل و اندیشه‌ها در ژئوپلیتیک*. ترجمه علی فراستی، انتشارات آمن.
- میرزایی، علیرضا؛ کیخاونی، ستار؛ حسین‌زاده، مرتضی و عیوضی، علی (۱۳۹۲). *نیازسنجی آموزشی اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایلام*. *توسعه آموزش در علوم پزشکی*، ۶ (۱۱)، صص ۶۱-۷۱.

نجف‌آبادی، مریم مهدیه. (۱۳۸۶) نیازسنجی آموزشی مدیران میانی شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی تهران.

- Bassam Kurdy, M. (2006). "Competencies and training needs in the IST in SYRIA andMediterranean Countries". IEEE.
- Beltaine, S. h. (2009). "How to Conduct a Needs Assessment Study on Training andDocumentation". <http://delivery.acm.org>
- Berezeniniski, Z. (1997). *the Grand Chessboard*. Basic Book.
- Brown J. (2002). Training needs assessment: A must for developing an effective training program. *Public Personnel Management*, 31(4), pp. 569-578
- Brymer, R. A. (1991). Employee empowerment: A guest-driven leadership strategy. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 32 (1), pp. 58-68.
- de Tréglodé, B. (2020). Vietnam's geostrategy in the Spratly islands and ASEAN's riparian states. *Hérodote*, (1), pp. 43-58.
- Dimov, g., Ivanov, v. (2015). Geostrategic premises for contemporary conflicts. *journal of defense resources management*, 6 (10).
- Dorsman, A. B., Ediger, V. Ş., and Karan, M. B. (2018). *Energy Economy, Finance and Geostrategy*. Springer.
- Farajollah, J., Arfaee, M. (2010). "An Assessment of Educational Needs of Peasant on Occupation Status Improvement in West Azerbaijan Province/Iran". IEEE.
- Georagi, D., Valery, I. (2015). Geo-Strategic Promises for Contemporary Conflicts. *Journal of Efense Resources Management*, 6, Issue 1(10)/2015.
- Goswami, N. (2019). India and China through the lens of US geostrategy. *In India and China in Asia*, pp. 157-176.
- Kalus, S. (2017). *Modern Geostrategy Methods and Practice*, Universtat Osnabruk
- Karabulut, B. (2005). strategy geo strategy geopolitics, platinyayinlary, Ankara.
- Molina, J. A., Ortega, R. (2003). Effects of employee training on the performance of North-American firms. *Applied Economics Letters*, 10 (9), pp. 549-552.
- Ridolfi, G. (1992). Approachto the Geostrategy of the Oceans: the case of the Mediterran, Ocean & Coastal Management 18.
- Wedin, L. (2017). Maritime Strategies for the XXI Century, the Contribution by Admiral Castex Preface by Admiral Bernard Rogel, Nuvis, Paris.

References

- Afshardi, M. H. (2002). *Geopolitics of the Caucasus and Iran's Islamic State*. Publication of the Faculty of Command and Headquarters of the Islamic Revolutionary Guard Corps. [In Persian]
- Ahmadi Dehka, F., Eftekhari, E., and Nik, F. (2018). Analysis of the role of the United States of America and Iran in the geostrategy of the Indian Ocean. *The first national conference on geography and urban and rural planning, Tehran, International Center for Conferences and Seminars on the Sustainable Development of the Sciences of the Islamic World - Hikmat Institute of Higher Education*, pp. 1-14. [In Persian]
- Bassam Kurdy, M. (2006). "Competencies and training needs in the IST in SYRIA andMediterranean Countries". IEEE.
- Beltaine, S. h. (2009). "How to Conduct a Needs Assessment Study on Training andDocumentation". <http://delivery.acm.org>
- Berezeniniski, Z. (1997). *the Grand Chessboard*. Basic Book.
- Brown J. (2002). Training needs assessment: A must for developing an effective training program. *Public Personnel Management*, 31(4), pp. 569-578
- Brymer, R. A. (1991). Employee empowerment: A guest-driven leadership strategy. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 32 (1), pp. 58-68.
- de Tréglodé, B. (2020). Vietnam's geostrategy in the Spratly islands and ASEAN's riparian states. *Hérodote*, (1), pp. 43-58.
- Dimov, g., Ivanov, v. (2015). Geostrategic premises for contemporary conflicts. *journal of defense resources management*, 6 (10).
- Dorsman, A. B., Ediger, V. Ş., and Karan, M. B. (2018). *Energy Economy, Finance and Geostrategy*. Springer.
- Eftekhari, A. (2006). strategy and geography; A new approach to geostrategy. *National Defense University Strategic Defense Studies Quarterly*, No. 25-26, pp. 1-18. [In Persian]
- Ezzati, E. (1997). "Geostrategy". First edition, Tehran: Somit Publications. [In Persian]
- Ezzati, E. (2013). *Geostrategy and the 21st century*. Tehran: Samit Publications. [In Persian]
- Farajollah, J., Arfaee, M. (2010). "An Assessment of Educational Needs of Peasant on Occupation Status Improvement in West Azerbaijan Province/Iran". IEEE. [In Persian]
- Farjad, S. h. (2008). *Educational needs assessment in organizations (concepts, techniques and practical framework)*. Tehran: Bal Publications. [In Persian]

- Firozbakht, F. (2016). *Assessment of the educational needs of pre-primary teachers in Birjand city from their own point of view in the academic year 86-85*. Master's thesis, Shahid Beheshti University. [In Persian]
- Georagi, D., Valery, I. (2015). Geo-Strategic Promises for Contemporary Conflicts. *Journal of Efense Resources Management*, 6, Issue 1(10)/2015.
- Goswami, N. (2019). India and China through the lens of US geostrategy. *In India and China in Asia*, pp. 157-176.
- Hasanpour, M. (2009). *Educational needs assessment of Payor employees of Maskan Bank branches in Khuzestan province*. Master's thesis, Shahid Chamran University of Ahvaz. [In Persian]
- Jahanirad, H., Shamakhi, S., Hajizadeh, A., and Qiyazi, A. (2015). Examining the necessity of developing Makran coasts and the role of strategic navy in securing the borders of Oman Sea. *The 9th Congress of the Geopolitical Association of Iran and the first conference of the Association of Geography and Planning of Border Areas of Iran, Zahedan, Association of Geopolitics of Iran and Association of Geography and Planning of Border Areas of Iran*, pp. 1-17. [In Persian]
- Kalus, S. (2017). *Modern Geostrategy Methods and Practice*, Universtat Osnabruk.
- Karabulut, B. (2005). *strategy geo strategy geopolitics*, platinyayinlary, Ankara.
- Karimipour, Y. (2014). *Geography first in the service of peace (an approach to the relations between Iran and its neighbors)*. 1st edition, Tehran: Chosen Publications. [In Persian]
- Karimipour, Y. (2016). *Geostrategy textbook*. PhD in political geography, Tehran, Khwarazmi University. [In Persian]
- Khorasani, A. (2007). *Educational needs assessment (strategies and operational strategies)*. Tehran: Publications of Iran Industrial Research and Education Center. [In Persian]
- Kolahmalhamedani, A. (2012). An introduction to the conceptual model of geostrategy and its impact on the feeling of security. *Lorestan Police Science Quarterly*, 1 (3). pp. 1-22. [In Persian]
- Lacoste, Y., Gibelin, B. (1999). *Factors and ideas in geopolitics*. Translated by Ali Farasti, Amen Publications. [In Persian]
- Lord Autotile, G., Dalby, S., and Routledge, P. (2010). *Geopolitical thoughts in the 21st century*. Translated by Mohammad Reza Hafeznia and Hashem Nasiri, Tehran, Ministry of Foreign Affairs Publications.
- Mirzaei, A., Kikhaoni, S., Hosseinzadeh, M., and Ayouzi, A. (2012). Educational needs assessment of faculty members of Ilam University of Medical Sciences. *Development of Education in Medical Sciences*, 6 (11), pp. 61-71. [In Persian]
- Molina, J. A., Ortega, R. (2003). Effects of employee training on the performance of North-American firms. *Applied Economics Letters*, 10 (9), pp. 549-552.
- Najafabadi, M. M. (2016) *Educational needs assessment of middle managers of Isfahan Zob Ahan Joint Stock Company*. Master's thesis, Shahid Beheshti University, Tehran. [In Persian]
- Rafi, H. (2008). Glossary of geopolitics and geostrategy in the world of information. *Politics Quarterly*, 28 (3), pp. 116-95. [In Persian]
- Rashid, G. A. (2007). *The role of geopolitical factors in defense strategy (case study: Iran compared to Iraq)*. Political geography doctoral thesis, Tehran, Tarbiat Modares University. [In Persian]
- Ridolfi, G. (1992). Approach to the Geostrategy of the Oceans: the case of the Mediterran, Ocean & Coastal Management 18.
- Savari mombani, A., Khosravipour, B. (2012). Examining the importance of employee training in empowering them. *The third conference on environmental planning and management, Tehran, University of Tehran*, pp. 1-8. [In Persian]
- Schmidt, H. (1995). *Grand strategy*. Translated by Hormoz Homayounfar, Islamic Revolution Publishing and Education Organization. [In Persian]
- Wedin, L. (2017). *Maritime Strategies for the XXI Century, the Contribution by Admiral Castex Preface by Admiral Bernard Rogel, Nuvis, Paris*.

نحوه استناد به این مقاله:

متقی دستنایبی، افشین و دانا، حسین (۱۴۰۱). نیازسنجی آموزشی بهبود دانش ژئواستراتژی در نداجا. *مطالعات جغرافیایی نواحی ساحلی*. ۳ (۱۰)، صص. ۳۷-۵۰.
DOI: 10.22124/GSCAJ.2022.21608.1149

Copyrights:

Copyright for this article are retained by the author(s), with publication rights granted to *Geographical studies of Coastal Areas Journal*. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

